

EKSAMENSFORSIDE

Skoleeksamen med tilsyn

Generell informasjon om eksamen:

Emnekode: JUR111-1

Emnenavn: Privatrekt 1

Dato: 18. desember 2024

Start klokkeslett: 09.00

Antall timer: 6

Emneansvarlig: Mads Holen

Campus:
Ringerike

Fakultet: HH

Antall oppgaver: 3

Antall vedlegg: 0

Totalt antall sider (inkludert forside og vedlegg): 3

Tillatte hjelpemidler (jf. emneplan):

Lovdata pro i eksamensmodus

Opplysninger om vedlegg:

Merknader:

Ved eksamen på papir kryss av for type eksamenspapir:

Ruter ☐

Linjer ☐

KANDIDATEN MÅ SELV KONTROLLERE AT OPPGAVESETTET ER FULLSTENDIG

Eksamensoppgavetekst:**Oppgave 1 – kjøpsrett – praktikum (3 timer):**

Peder Ås jobbet som advokat for sitt eget advokatfirma, Advokatfirmaet Ås AS. Han var eeneier og eneste ansatt i firmaet. Han hadde møter med sine klienter hver dag, og han gikk derfor som regel med dress, i det minste med dressoverdel/blazer. Mange av Peders tidligere dresser hadde blitt litt slitt, så han bestemte seg en dag for å ta en tur til klesforretningen Berner Jacobsen. Han fant raskt en dress som han likte, til kr. 6 000. Han henvendte seg til en selger og spurte om det var mulig å få dressen skreddersydd til hans mål. Selgeren svarte at det var mulig, men det ville koste 4 000 kr ekstra. Peder slo til på tilbudet.

Peder mottok dressen en ukes tid senere og brukte den første gang dagen etter. Under et klientmøte påpekte klienten at Peders dress ikke hang sammen. Han beklaget seg, trakk seg ut på gangen og undersøkte dressen. Det viste seg at dressen ikke var ordentlig sydd sammen. Alle delene falt fra hverandre. Han fant frem nål og tråd som han hadde liggende og sydde dressen sammen på en enkel måte så fort han kunne. Han tok også bilder av dressen med telefonen sin. Han gikk tilbake til klienten, som ventet på ham. Klienten hadde nå ventet omtrent 20 minutter og var tydelig opprørt da han kom tilbake til møtet. Han understreket at han ikke hadde tid til å vente, og at han mente at han måtte kunne forvente mer profesjonell behandling fra en profesjonell advokat. Selv om Peder for seg selv tenkte at klienten overreagerte og var noe urimelig, beklaget han seg og tilbød klienten 1 000 kr (ekskludert merverdiavgift) i rabatt. På veien hjem fra jobb sklei Peder på isen. Peder var uskadd, men dressen ble revet opp.

Dagen etter tok han med seg den ødelagte dressen til Berner Jacobsen, forklarte situasjonen og krevde kjøpet hevet og erstatning på 1 000 kr for rabatten som han ga til sin klient. Berner Jacobsen beklaget situasjonen og forklarte at de hadde brukt en nyansatt til å skreddersy dressen. Arbeidet ble derfor ikke utført ordentlig, og de erkjente at det forelå en mangel ved kjøpet. Likevel anførte Berner Jacobsen at Peder ikke kunne heve kjøpet når dressen var revet opp. Under enhver omstendighet kunne ikke vilkårene for heving være oppfylt.

KANDIDATEN MÅ SELV KONTROLLERE AT OPPGAVESETTET ER FULLSTENDIG

Dersom dressen ikke hadde blitt revet opp, ville de hatt anledning til å foreta retting med enkle grep. Det ville ha vært billigere for dem å gi Peder Ås en ny dress. Berner Jacobsen mente at denne muligheten til å foreta retting som i utgangspunktet forelå, måtte avskjære et eventuelt hevingskrav. Erstatningskravet kunne Peder bare glemme. De mente at man ikke kan kreve erstatning for næringstap når kjøpet er et forbrukerkjøp.

Peder fastholdte at vilkårene for heving var oppfylt. Han mente at når det i utgangspunktet forelå en hevingsrett, faller ikke hevingsretten bort som følge av at han falt på isen. Han kunne ikke bebreides for noe slikt. At Berner Jacobsen hypotetisk sett kunne ha rettet mangelen før den ble revet opp, kunne ikke endre dette. Peder fastholdt også kravet på erstatning. Han mente at det ikke var et forbrukerkjøp, siden dressen skulle brukes i forbindelse med hans næringsvirksomhet. Kjøpsloven måtte derfor komme til anvendelse.

Spørsmål 1: Kommer forbrukerkjøpsloven (2002) til anvendelse på kjøpet?

Spørsmål 2 og 3 skal besvares under forutsetning om at forbrukerkjøpsloven (2002) kommer til anvendelse.

Spørsmål 2: Kan Peder Ås heve kjøpet?

Spørsmål 3: Kan Peder Ås kreve erstatning på 1 000 kr for rabatten som han ga til sin klient?

Oppgave 2 – avtalerett – teori (1,5 timer):

Avtalemekanismene i avtalelovens kapittel 1 – Gi en kort oversikt over reglene om tilbud og aksept.

Oppgave 3 – erstatningsrett – teori (1,5 timer):

- a. Forklar kort hva som menes med vernet interesse i erstatningsretten, og gi eksempler fra rettspraksis.
- b. Gjør kort rede for prinsippet om full erstatning, og forklar eventuelle sammenhenger mellom dette prinsippet og supplementsprinsippet, tapsbegrensningsplikten og berikelsesfradragsprinsippet.

EKSAMENSFRAMSIDE

Skuleeksamen med tilsyn

Generell informasjon om eksamen:

Emnekode: JUR111-1

Emnenamn: Privatrekt 1

Dato: 18. desember 2024

Startklokkeslett: 09.00

Tal på timar: 6

Emneansvarleg: Mads Holen

Campus:
Ringerike

Fakultet: HH

Tal på oppgåver: 3

Tal på vedlegg: 0

Tal på sider (inkludert framside og vedlegg): 3

Tillatne hjelpemiddel (jf. emneplan):

Lovdata pro i eksamensmodus

Opplysningar om vedlegga:

Merknader:

Ved eksamen på papir, kryss av for type eksamenspapir:

Ruter ☐

Linjer ☐

KANDIDATEN MÅ SJØLV KONTROLLERE AT OPPGÅVESETTET ER FULLSTENDIG.

Eksamensoppgåvetekst:**Oppgave 1 – kjøpsrett – praktikum (3 timar):**

Peder Ås jobba som advokat for sitt eige advokatfirma, Advokatfirmaet Ås AS. Han var eieeigar og den einaste tilsette i firmaet. Han hadde møte med klientane sine kvar dag, og han gjekk derfor som regel med dress, i det minste med dressoverdel/blazer. Mange av dei tidlegare dressane til Peder hadde blitt litt slitne, så han bestemde seg ein dag for å ta ein tur til klesforretninga Berner Jacobsen. Han fann raskt ein dress som han likte, til 6 000 kr. Han vende seg til ein seljar og spurde om det var mogleg å få dressen skreddarsydd til måla hans. Seljaren svarte at det var mogleg, men det ville koste 4 000 kr ekstra. Peder slo til på tilbodet.

Peder fekk dressen ei vekes tid seinare og brukte han første gongen dagen etter. Under eit klientmøte påpeika klienten at dressen til Peder ikkje hang saman. Han beklaga seg, trekte seg ut på gangen og undersøkte dressen. Det viste seg at dressen ikkje var ordentleg sydd saman. Alle delane fall frå kvarandre. Han fann fram nål og tråd som han hadde liggjande, og sydde dressen saman på ein enkel måte så fort han kunne. Han tok òg bilete av dressen med telefonen sin. Han gjekk tilbake til klienten, som venta på han. Klienten hadde no venta omtrent 20 minutt og var tydeleg opprørt då han kom tilbake til møtet. Han understreka at han ikkje hadde tid til å vente, og at han meinte at han måtte kunne forvente meir profesjonell behandling frå ein profesjonell advokat. Sjølv om Peder for seg sjølv tenkte at klienten overreagerte og var noko urimeleg, beklaga han seg og tilbød klienten 1 000 kr (ekskludert meirverdiavgift) i rabatt. På vegen heim frå jobb sklei Peder på isen. Peder var uskadd, men dressen blei riven opp.

Dagen etter tok han med seg den øydelagde dressen til Berner Jacobsen, forklarte situasjonen og kravde kjøpet heva og erstatning på 1 000 kr for rabatten som han gav til klienten sin. Berner Jacobsen beklaga situasjonen og forklarte at dei hadde brukt ein nyttilsett til å skreddarsy dressen. Arbeidet blei derfor ikkje utført ordentleg, og dei erkjende at det låg føre ein mangel ved kjøpet. Likevel gjorde Berner Jacobsen gjeldande at Peder ikkje kunne heve kjøpet når dressen var riven opp. Uavhengig av omstenda kunne ikkje

vilkåra for heving vere oppfylte. Dersom dressen ikkje hadde blitt riven opp, ville dei hatt høve til å gjennomføre retting med enkle grep. Det ville ha vore billigare for dei å gi Peder Ås ein ny dress. Berner Jacobsen meinte at denne moglegheita til å gjennomføre retting som i utgangspunktet låg føre, måtte avskjere eit eventuelt hevingskrav. Erstatningskravet kunne Peder berre gløyme. Dei meinte at ein ikkje kan krevje erstatning for næringstap når kjøpet er eit forbrukarkjøp.

- Peder hevda at vilkåra for heving var oppfylte. Han meinte at når det i utgangspunktet låg føre ein hevingsrett, fell ikkje hevingsretten bort som følgje av at han fall på isen. Han kunne ikkje klandrast for noko slikt. At Berner Jacobsen hypotetisk sett kunne ha retta mangelen før han blei riven opp, kunne ikkje endre dette. Peder heldt òg fast på kravet på erstatning. Han meinte at det ikkje var eit forbrukarkjøp, sidan dressen skulle brukast i samband med næringsverksemda hans. Kjøpsloven måtte derfor kunne brukast.

Spørsmål 1: Kan forbrukerkjøpsloven (2002) brukast på kjøpet?

Spørsmål 2 og 3 skal svarast på under føresetnad om at forbrukerkjøpsloven (2002) kjem til bruk.

Spørsmål 2: Kan Peder Ås heve kjøpet?

Spørsmål 3: Kan Peder Ås krevje erstatning på 1 000 kr for rabatten som han gav til klienten sin?

Oppgåve 2 – avtalerett – teori (1,5 timar):

Avtalemekanismene i kapittel 1 i avtaleloven – gi ei kort oversikt over reglane om tilbod og aksept.

Oppgåve 3 – erstatningsrett – teori (1,5 timar):

- a. Forklar kort kva ein meiner med verna interesse i erstatningsretten, og gi døme frå rettspraksis.
- b. Gjer kort greie for prinsippet om full erstatning, og forklar eventuelle samanhengar mellom dette prinsippet og supplementsprinsippet, tapsavgrensingsplikta og berikingsfrådragprinsippet.

Praktikum - oppgave 1

Spørsmål 1

Tvisten mellom Peder Ås og Berner Jacobsen.

Hovedspørsmålet er om Forbrukerkjøpsloven (heretter fkjl.) av 2002 kommer til anvendelse. Det rettslige grunnlaget for å løse dette, er fkjl. §1.

Fkjl. kommer til anvendelse ved "forbrukerkjøp", jf. fkjl. §1 første ledd. Forbrukerkjøp legaldefineres som "salg av ting til en forbruker", og at "selgeren eller selgerens representant opptrer i næringsvirksomhet", jf. fkjl. §1 annet ledd. Videre legaldefineres "forbruker" som en "fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet", jf. fkjl. §1 tredje ledd. Ettersom selgeren, Berner Jacobsen, er en klesforretning, opptrer de i næringsvirksomhet.

Det kan enkelt fastslås at Peder Ås er en fysisk person. Spørsmålet videre blir om han hovedsakelig handlet som et ledd i næringsvirksomhet.

Fkjl. §1 annet ledd gir ingen definisjon på hva det vil si å handle "hovedsakelig", det viser bare at det er en viss terskel. Forarbeidene gir veiledning. Etter Ot.prp.nr.44 (2001-2002) skal en se det slik at "på en skala fra 0-100 prosent, må bruken som er knyttet til næringsvirksomhet, ikke utgjøre mer enn 50 prosent". Ettersom formålet med kjøpet av dressen var at den skulle brukes i forbindelse med hans næringsvirksomhet, vil bruken utgjøre mer enn 50 prosent.

Peder Ås handler hovedsakelig som ledd i næringsvirksomhet, og han defineres ikke som en forbruker etter fkjl. §1 tredje ledd.

Konklusjon: Forbrukerkjøpsloven kommer ikke til anvendelse på kjøpet.

Spørsmål 2

Tvisten mellom Peder Ås og Berner Jacobsen.

Peder Ås krever å få hevet kjøpet.

Berner Jacobsen motsetter seg dette.

Hovedspørsmålet blir om Peder Ås kan heve kjøpet. Det rettslige grunnlaget for å løse dette, er fkjl. §32.

Fkjl. §32 regulerer kjøperens rett til å heve kjøpsavtalen som følge av mangel ved salgsgjenstanden, jf. Ot.prp.nr.44 (2001-2002). Bestemmelsen slår fast at kjøperen "i stedet for" prisavslag kan heve avtalen, unntatt når mangelen er uvesentlig. Etter forarbeidene vises det til at vilkårene i fkjl. §31 første ledd må være oppfylt, hvis kjøperen i stedet for prisavslag kan kreve heving.

For det første må det foreligge en mangel, jf. fkjl. §31 første ledd første punktum.

Mangelsspørsmålet reguleres av reglene i fkjl. kapittel 4. Ettersom Berner Jacobsen erkjenner at det foreligger en mangel, og dette ikke problematiseres i faktum, fastslås det at vilkåret om mangel er oppfylt.

For det andre er forutsetningen at mangelen ikke rettes eller omleveres i samsvar med fkjl. §§29 og 30, jf. fkjl. §31. Fkjl. §30 oppstiller tre kumulative vilkår for at avhjelp kan gjennomføres.

Det første vilkåret er at avhjelpen skal skje uten kostnad for forbrukeren. Dette kan være kostnader av enhver art forbundet med avhjelpen, jf. forarbeidene. Ettersom det ikke anføres et krav fra Berner Jacobsen om at Peder Ås må ut med en betaling for eventuelt retting eller omlevering, er vilkåret oppfylt.

Det andre vilkåret er at avhjelpen skal skje "uten vesentlig ulempe" for forbrukeren. Lovteksten gir ingen definisjon på som vil være en vesentlig ulempe, kun at det er en viss terskel. Hva som er en vesentlig ulempe må blant annet vurderes ut fra varens art og forbrukerens formål med å anskaffe varen, jf. forarbeidene. NOU 1993:27 s.131 gir videre veiledning. I vurderingen legges det vekt på om kjøperen ikke kan unnvære tingen mens retting skjer og det ikke er rimelig mulighet til å skaffe en ting til erstatning i denne tiden. Videre presiseres det at i forbrukerkjøp kan det være vanskelig å fastslå en konkret og betydelig ulempe for kjøperen som følge av selgerens avhjelp. Dressen ble skreddersydd til Peder Ås, og det vil være vanskelig for han å finne en tilsvarende dress i erstatning i denne tiden. Peder Ås er avhengig av å fremstå profesjonell, formelt kledd, i arbeid, og det var det som var formålet med kjøpet. Etter dette vil påføre Peder Ås en vesentlig ulempe dersom Berner Jacobsen skal foreta avhjelp, og vilkåret er ikke oppfylt.

Ettersom det andre vilkåret ikke er oppfylt, er ikke de kumulative vilkårene for avhjelp i fkjl. §30 oppfylt, og mangelen kan ikke rettes eller omleveres.

Vilkårene etter fkjl. §31 er oppfylt. Videre blir spørsmålet om mangelen er "uvesentlig", jf. fkjl. §32.

For å avgjøre om mangelen er vesentlig, må det foretas en helhetsvurdering av momenter utarbeidet av rettspraksis. Dette kommer til uttrykk i Ekte hussopp-dommen (Rt-1998-1510). Dommen omhandlet et hussopp-angrep i en selveierleilighet. Kjøperne ble tilkjent et prisavslag. Dommen presiserte at "svaret beror etter alminnelige kontraktsrettslige regler på om kontraktsbruddet etter en helhetsvurdering må betegnes som vesentlig". Videre vil relevante momenter fra rettspraksis drøftes.

Det første momentet er om andre milsligholdsbeføyelser vil kunne anvendes. Rt-1998-1510 legger vekt på om "et prisavslag, som alternativ til heving, vil kunne gjenopprette de økonomiske konsekvensene av kontraktsbruddet". Ettersom at dressen ikke kan brukes lengre, vil et prisavslag være et urimelig alternativ for Peder Ås, da han uansett måtte ha gått til innkjøp av en ny dress. Momentet taler for heving.

Det andre momentet er selgers skyld. Momentet ble tillagt vekt i Rt-2010-710. Saken omhandlet valget mellom prisavslag og heving ved mangler på en fast eiendom, og Høyesterett kom til at kjøper hadde rett til å heve kjøpet. Det ble blant annet lagt vekt på at selger kunne bebreides for å ha gitt uriktige opplysninger. Berner Jacobsen innrømmer å ha brukt en nyansatt til å skreddersy dressen, og at arbeidet ikke ble gjennomført ordentlig.

Ettersom Peder Ås betalte 10.000kr for en skreddersydd dress, kan han forvente et bedre og mer profesjonelt arbeid fra Berner Jacobsen som næringsdrivende. Selger burde ha opplyst Peder om at en nyansatt kom til å gjennomføre arbeidet, ettersom at den skulle skreddersys og at prisen for dressen var 10.000kr. Momentet taler for heving.

Det tredje momentet som tillegges vekt er det objektive avviket fra kontraktsmessig oppfyllelse. I Rt-1998-1510 ble det her lagt vekt på mangelens karakter og mangelens omfang. Anvendt på vår sak er mangelens karakter av den betydning at varen ikke kan brukes til det formålet den er tiltenkt. Omfanget av mangelen er av betydning, ettersom Peder Ås jobber som en profesjonell advokat som skal fremstå formell på jobb. Selv om Peder Ås sklei på veien hjem, slik at dressen revnet, er ikke dette av betydning, grunnet dressens allerede dårlige kvalitet. Momentet taler for heving.

Det fjerde momentet er tidsforløpet. Rt-1998-1510 ble dette momentet sentralt, ettersom det gikk seks år mellom kjøpet og reklamasjonen. Dette er i motsetning til vår sak, ettersom Peder Ås tok med seg dressen og reklamerte dagen etterpå. Momentet taler for heving.

Etter en helhetsvurdering av momenter utarbeidet av rettspraksis, er mangelen vesentlig, og vilkårene for heving er oppfylt.

Konklusjon: Peder Ås kan heve kjøpet.

Spørsmål 3

Twisten mellom Peder Ås og Berner Jacobsen.

Peder Ås krever erstatning fra Berner Jacobsen på 1000kr for rabatten han ga til sin klient.

Berner Jacobsen motsetter seg dette.

Det rettslige grunnlaget for å løse dette er fkjl. §33.

Etter fkjl. §33 kan kjøper kreve erstatning for tap han eller hun lider "som følge av" at tingen har en mangel. "Som følge av" henviser til at det må foreligge en årsakssammenheng mellom tingens mangel og tapet som kjøper har lidt. I P-pilledom II (Rt-1992-64) blir det presisert at "handlingen eller unnlatelsen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer".

Spørsmålet videre blir om mangelen ved dressen er en nødvendig betingelse for rabatten han måtte gi sin klient.

Det er ingen holdepunkter i faktum som tilsier at Peder Ås var nødt til å gi rabatt til klienten, da klienten ikke krevde dette. Klienten påpekte kun at han ble opprørt av at Peder Ås brukte tid på å sy dressen under klientmøte, noe han kunne unngått å gjøre. Det blir for fjernt å pålegge at Berner Jacobsen skal betale erstatning til Peder Ås, og kravet om årsakssammenheng er ikke oppfylt.

Konklusjon: Peder Ås kan ikke kreve erstatning på 1000kr for rabatten som han ga til sin klient.

Oppgave 2 - avtalerett - teori

Innledning

Avtaleloven (heretter avtl.) av 1988 kapittel 1 inneholder reglene for avtaleinngåelse. For at en avtale skal komme i stand, må det foreligge et tilbud og en aksept. Lovens kapittel 1 inneholder regler om tilbud og aksept, om det er fremsatt et tilbud, om tilbudet er rettmessig tilbakekalt, om aksepten er innenfor fristen, om aksepten stemmer med tilbudet og om aksepten er rettmessig tilbakekalt. Videre vil det gis en kort oversikt over reglene om tilbud og aksept.

Tilbud

Et tilbud er et løfte som forutsetter en aksept. Et tilbud kan gis både muntlig og skriftlig. Dersom det er satt en akseptfrist, er hovedregelen at tilbudet er bindende i akseptfristen, jf. avtl. §7. Som nevnt kan et tilbud gis muntlig, og dersom det ikke er satt noen akseptfrist, må tilbudet aksepteres med en gang, jf. avtl. §3.

Dispositive utsagn som forplikter kan for eksempel være "jeg tilbyr" eller "vi er enige om". Utsagn som ikke forplikter, er eksempelvis "jeg vurderer".

Aksept

En aksept er både et løfte og et påbud. Når en akseptant mottar et tilbud, har han fire alternativer.

For det første kan han akseptere, og det må skje innenfor akseptfristen, jf. avtl. §4. I tillegg må aksepten stemme overens med tilbudet, jf. avtl. §6.

For det andre kan akseptanten også fremsette et mot-tilbud, som da vil regnes som et avslag og et nytt tilbud. Om dette skjer, er ikke tilbyder lenger bundet, selv om akseptfristen ikke er ute, jf. avtl. §5.

For det tredje kan akseptanten avslå, og det er ikke opprettet en bindende avtale.

For det fjerde kan akseptanten velge å forholde seg taus. I utgangspunktet blir man ikke bundet av passivitet, men en kan bli bundet gjennom konkludent adferd. Med dette menes at man blir bundet gjennom handlingene sine, for eksempel gjennom å parkere der det er anvist at det er betaling. Gate Gourmet-dommen (Rt-2001-1288) er et eksempel fra rettspraksis på at akseptanten ble bundet ved passivitet. Høyesterett kom til at Gate Gourmet ved passivitet hadde opptrådt på en slik måte at PEAB hadde rimelig grunn til å tro at selskapet hadde fått oppdraget.

Dispositive utsagn som forplikter kan for eksempel være "jeg aksepterer" eller "vi er enige om". Utsagn som ikke forplikter er for eksempel "vi skal se på saken" eller "høres bra ut".

Rettsvirkninger

Det er to rettsvirkninger ved et tilbud og en aksept. For det første blir tilbyder bundet, og for det andre blir akseptanten forpliktet.

Oppgave 3 - erstatningsrett - teori

a) Om vernet interesse

Innledning

Erstatningsretten bygger på et gjenopprettelseshensyn og et prevensjonshensyn. Med gjenopprettelse menes det at skadelidte skal komme i samme økonomiske situasjon som før skaden, og med prevensjon menes det å forhindre skadevoldende handlinger ved å pålegge et erstatningsansvar. Gjennom rettspraksis er det blitt tilkjent erstatning for å kompensere for skader på ideelle interesser, som verner spesielle interesser. Det vil videre belyses eksempler fra rettspraksis.

RT-2013-116

En automatisk fredet fangstgrop var blitt ødelagt ved ombygging av en skogsbilvei. Staten ble tilkjent 136 000 kroner i erstatning fra skogeieren for kostnader til arkeologisk utgraving av fangstgropen og sikring av arkeologisk kildemateriale. Ut fra en rettspolitisk vurdering fant Høyesterett det klart at staten må kunne kreve erstattet kostnader til å beskytte og reparere kulturminner.

Leiebil-dommen RT-1992-1469

Skadelidte fikk sin privatbil ødelagt to dager før hun skulle på ferie. Høyesterett presiserte at "også denne interesse i dagens samfunn krav på vern mot skadevoldere, slik at eieren i en viss utstrekning må kunne avbøte virkningen av skade på bilen ved leiebil på skadevolderens eller hans forsikringsselskaps bekostning."

b) Prinsippet om full erstatning

Innledning

Erstatningsretten bygger i hovedsak på ulovfestet rett, som igjen bygger på et generelt prinsipp om full erstatning. Hensynet med prinsippet er å gjenopprette den økonomiske situasjonen til skadelidte som den var før skaden inntraff. Kjernen i erstatningsretten at skadelidte ikke skal komme økonomisk dårligere ut med skaden enn om denne ikke var inntruffet, og dette belyses i Ølberg-dommen (Rt-1993-1524). Rt-2004-165 belyser også at "hovedregelen i norsk erstatningsrett er at skadelidte har krav på full erstatning av skadevolderen". Det økonomiske tapet skal fastsettes etter det såkalte differanseprinsippet, som tilsier at det beløpet som skadelidte har krav på, blir differansen mellom hans økonomiske stilling før og etter skaden, jf. Rt-2010-584. Prinsippet om full erstatning henger sammen med andre prinsipper i erstatningsretten, som skal belyses nedenfor.

Supplementprinsippet

Supplementprinsippet anviser at personskadeerstatning skal fungere som et tillegg til de offentlige ytelsene som skadelidte mottar, for å sikre en full økonomisk dekning. Prinsippet

ble lagt til grunn i både Hjernesvulst II (Rt-2009-425) og Skoland-dommen (Rt-1993-1547). Supplementprinsippet gjenspeiler prinsippet om full erstatning ettersom de begge har som formål å sikre en full økonomisk dekning.

Tapsbegrensningsplikten

Tapsbegrensningsplikten går ut på at skadelidte har en plikt til å begrense omfanget av skaden eller tapet så langt det er mulig. Dette er lovfestet i Skadeerstatningsloven av 1969 §5-1 om skadelidtes medvirkning. Konsekvensene av medvirkning blir at erstatningen kan reduseres eller falle bort. At skadelidte har en generell plikt til å begrense sitt tap, ble klargjort i Psykolog (Rt-2003-1358 avsnitt 44). Saken gjaldt erstatningskrav fra tre menn mot en psykolog som hadde skaffet seg utuktig omgang ved misbruk av stilling som terapeut.

Berikelsesfradragsprinsippet

Berikelsesfradragsprinsippet handler om at skadelidte har rett på full erstatning, men ikke mer enn det. Det er et allment prinsipp i erstatningsretten om at det ved utmåling av erstatning som utgangspunkt skal gjøres fradrag for fordeler som skadelidte oppnår. Dette ble belyst i Rt-2013-116. At skadelidte har rett på full erstatning gjennom berikelsesfradragsprinsippet, gjenspeiler også prinsippet om full erstatning. Skadelidte skal komme i samme økonomiske situasjon som før skaden, men ikke i en bedre økonomisk situasjon.